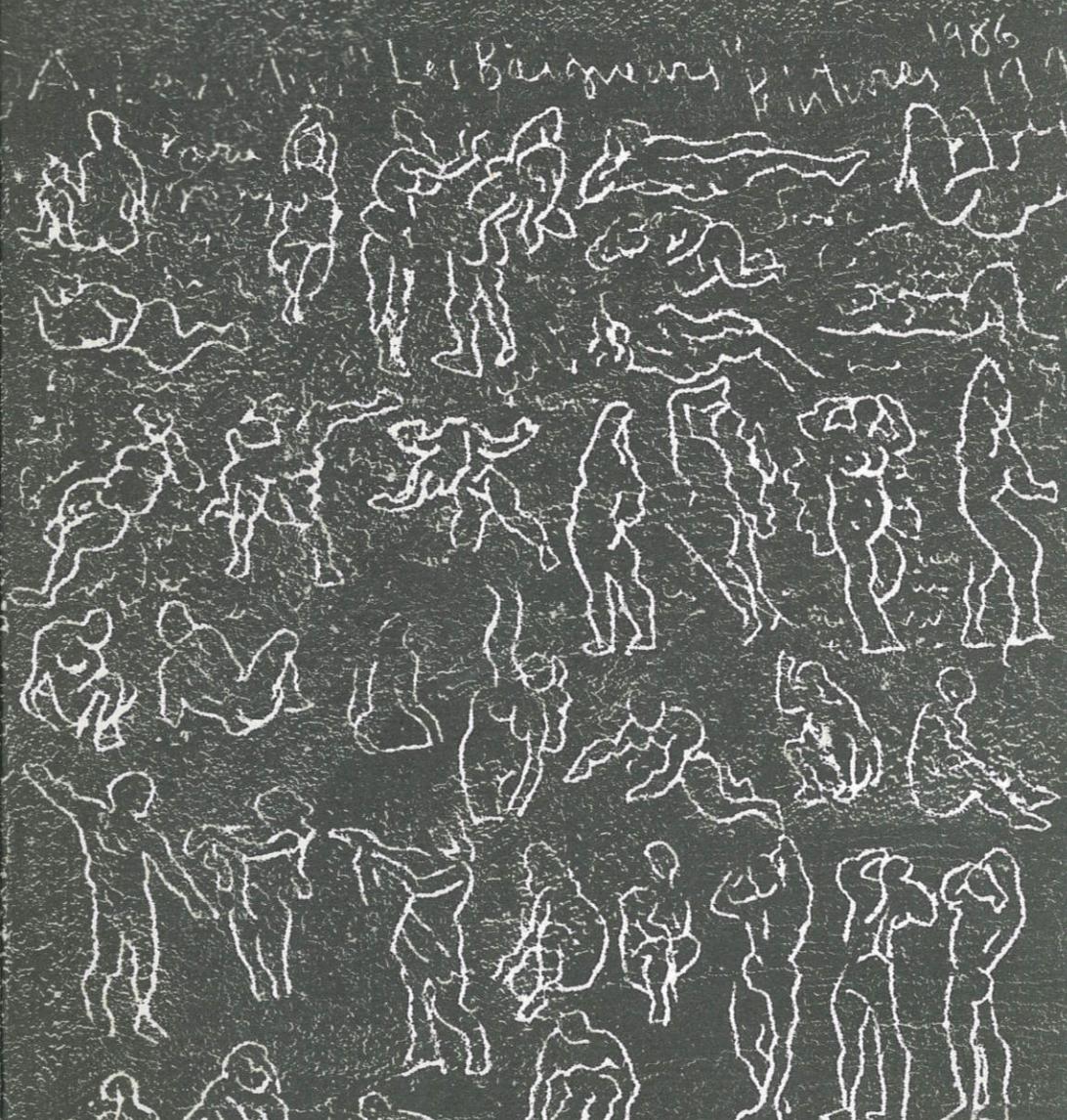
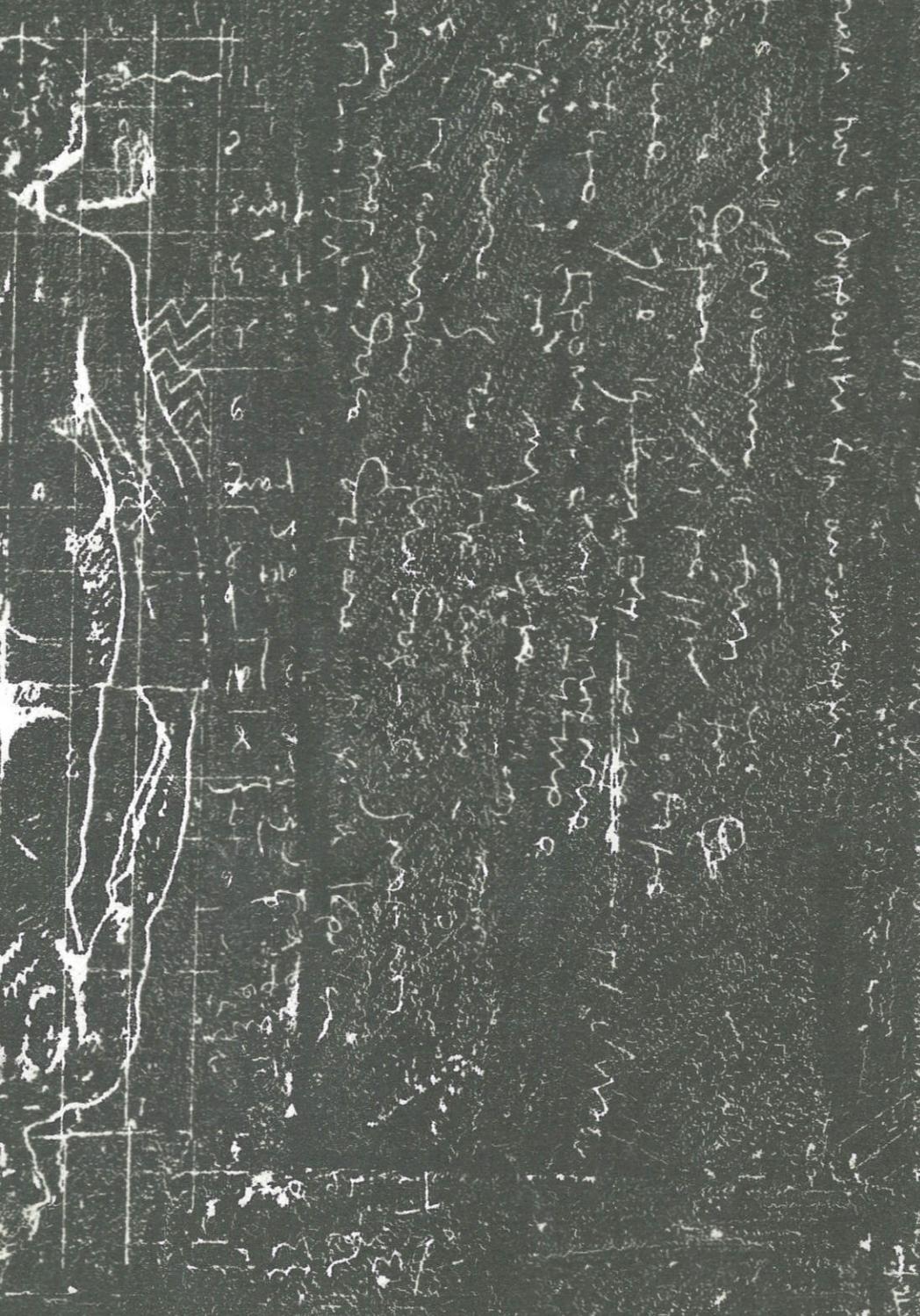

Α. Β. ΛΕΒΙΔΗΣ

ΛΟΥΟΜΕΝΟΙ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ 1986-1990

Α. Β. ΛΕΒΙΔΗΣ ΛΟΥΟΜΕΝΟΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ 1986-1990

1986
Les Baigneurs' pictures 17

ΑΓΡΑ

Α. Β. ΛΕΒΙΔΗΣ

ΛΟΥΟΜΕΝΟΙ

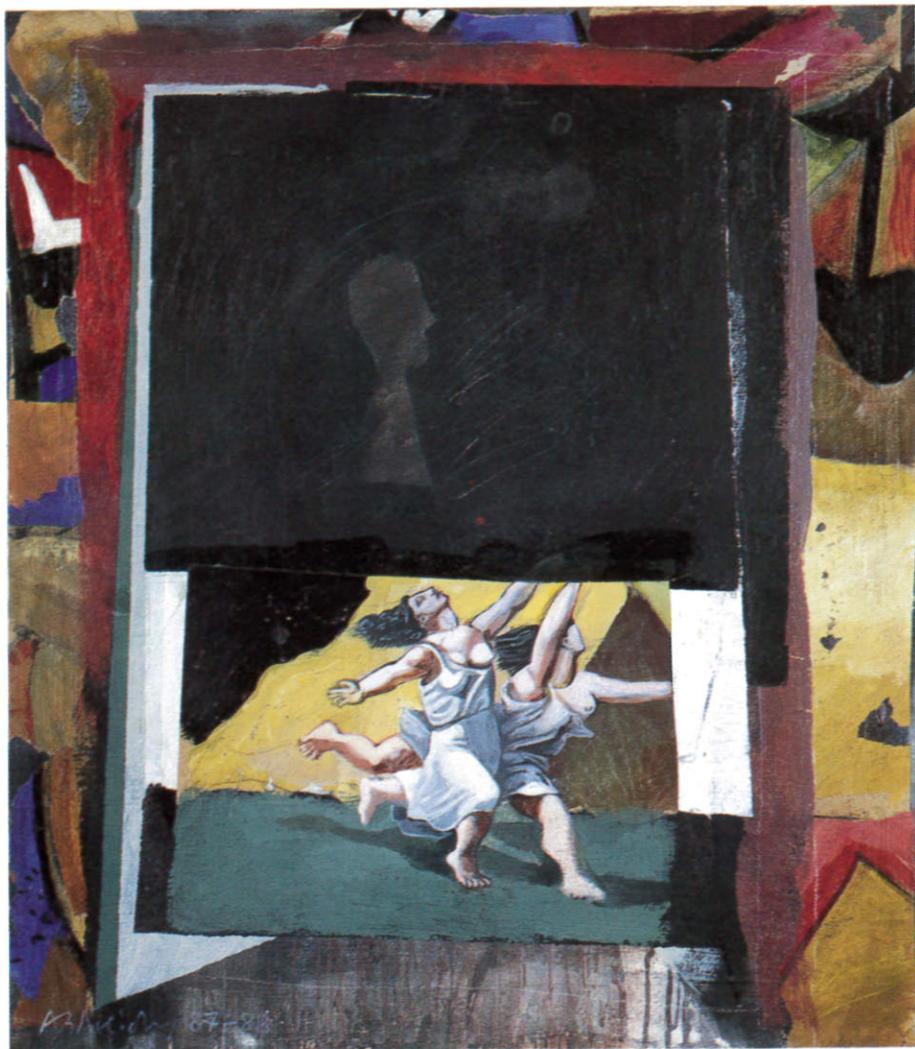
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ 1986-1990

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

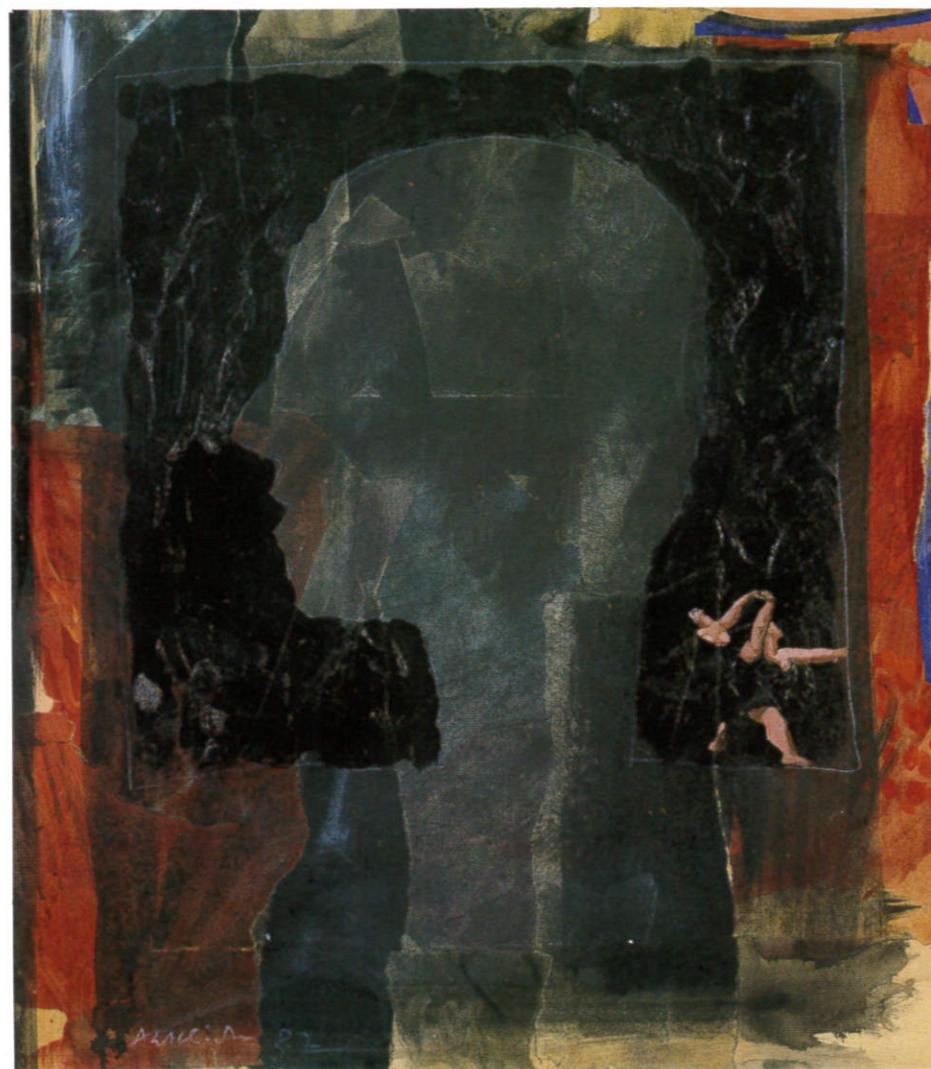
© Α.Β.Α. ΛΕΒΙΔΗΣ
Νίκης 48, 105 58 'Αθήνα, τηλ. 3223 188

και

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ
ΦωκIANOῦ 7 - Στάδιο, 116 35 'Αθήνα, τηλ. 72 28 263

ΔΙΠΤΥΧΟ, 2 × (85 × 75 εκ.)

ΛΟΥΟΜΕΝΕΣ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΤΡΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΔΙΝΑΡΔ
ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 1922 ΚΑΙ Ο ΔΟΥΚΑΣ ΚΑΙ Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΤΟΥ ΟΥΡΜΠΙΝΟ)

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ J.G., 132 × 65 εκ.

(1) Μάχεσθε, ὦ γενναῖοι, . . . τὸν Ἡρακλέα καὶ πρόβατα. ἀλλ' οὖν τοῦ λοιποῦ γε παιδὸς ἀπόσχοιτο δυοῖν ἤδη κειμένοι καὶ στοχαζομένης τῆς χειρὸς, ὡς καλὸν Ἡρακλεῖ. μέγας μὲν ὑμῶν ὁ ἄθλος καὶ μείων οὐδὲν ὦν πρὸ τῆς μανίας αὐτὸς ἤθλησεν. ἀλλὰ δεῖσθε μηδὲν ἄπεστιν ὑμῶν "Αργὸς βλέπων καὶ τοὺς Εὐρυσθείδας ἀποκτεῖναι δοκῶν, ἐγὼ δὲ ἤκουσα αὐτοῦ παρ' Εὐριπίδῃ καὶ ἄρμα ἡγουμένου καὶ κέντρα ἐς τοὺς ἵππους φέροντος καὶ τὴν Εὐρυσθέως οἰκίαν ἀπειλοῦντος ἐκπέρσειν· ἀπατηλὸν γάρ τι ἡ μανία καὶ δεινὸν ἐκ τῶν παρόντων ἀγαγεῖν εἰς τὰ μὴ παρόντα.

(2) Τούτοις μὲν οὖν ἀπόχρη ταῦτα, σοὶ δὲ ὥρα γίνεσθαι τῆς γραφῆς, ὁ μὲν θάλαμος, ἐφ' ὃν ὤρμηκε, Μεγάρων ἔχει καὶ τὸν παῖδα ἔτι, κανὴ δὲ καὶ χέρνιβα καὶ οὐλαὶ καὶ σχίζαι καὶ κρατῆρ, τὰ τοῦ Ἑρκείου, λελάκτιται πάντα καὶ ὁ μὲν ταῦρος ἔστηκεν, ἱερεῖα δὲ προσέριπται τῷ βωμῷ βρέφη εὐγενῆ ἄμα καὶ τῇ λεοντῇ πατρός· βέβληται δ' ὁ μὲν κατὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ δι' ἀπαλῆς γε τῆς φάρυγγος ἐκδεδράμηκεν ὁ οἰστός, ὁ δὲ εἰς αὐτὸ διατέταται· τὸ στέρον καὶ ὄγκοι τοῦ βέλους μέσων διεκπεπαίχασι τῶν σπονδύλων, ὡς δῆλα εἰς πλευρὰν ἐρριμμένου. αἱ παρειαὶ δὲ αὐτῶν διάβροχοι, καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ ἐδάκρυσαν τὰ πέρα τοῦ δακρυῦσαι· παισὶ γὰρ εὐρουν τὸ δάκρυον, κἂν μικρὸν δεῖσωσι κἂν μέγα.

(3) Οἰστροῦντι δὲ τῷ Ἡρακλεῖ περίκειται πᾶς ὁ τῶν οἰκετῶν δῆμος οἷον βουκόλοι τὰρῳ ὑβρίζοντι, δῆσά τις ἐπιβουλεύων καὶ κατασχεῖν τις ἀγῶνα ποιούμενος καὶ κεκραγῶς ἕτερος, ὁ δ' ἤρτηται τῶν χειρῶν, ὁ δὲ ὑποσκαλίζει, οἱ δὲ ἐνᾶλλονται· τῷ δὲ αἰσθησις μὲν αὐτῶν οὐδεμία, ἀναρριπτεῖ δὲ τοὺς προσιόντας καὶ συμπατεῖ, πολὺ μὲν τοῦ ἀφροῦ διαπτύων, μειδιῶν δὲ βλοσυρὸν καὶ ζέον καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀτενίζων εἰς αὐτά, ἃ δρᾷ, τὴν δὲ τοῦ βλέμματος ἔνοιαν ἀπάγων εἰς ἃ ἐξηπάτηται. (4) Βρυχᾶται δὲ ἡ φάρυγξ καὶ ὁ αὐχὴν ἐμπίπλεται καὶ ἀνοιδούσιν αἱ περὶ αὐτὸν φλέβες, δι' ὧν ἐς τὰ καίρια τῆς κεφαλῆς ἀναρρεῖ πᾶσα χορηγία τῆς νόσου. τὴν Ἐρινὸν δέ, ἡ ταῦτα ἴσχυσεν, ἐπὶ μὲν σκηνῆς εἶδες πολλάκις, ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἂν ἴδοις· εἰς αὐτὸν γὰρ εἰσφώμισατο τὸν Ἡρακλέα καὶ διὰ τοῦ στέρονου χορεύει μέσῳ αὐτῷ εἶσω σκισητῶσα καὶ τὸν λογισμὸν θολούσα. μέχρι τούτων ἡ γραφή, ποιητικῶς δὲ προσπαρονοῦσι καὶ ξυνδοῦσι τὸν Ἡρακλέα καὶ ταῦτα τὸν Προμηθέα φάσκοντες ὑπ' αὐτοῦ λελύσθαι. (Φιλόστρατος, *Εἰκόνες*, περιγραφή τοῦ Ἡρακλεῖ Μαινομένου).

ΤΡΙΠΤΥΧΟ, ΛΟΥΟΜΕΝΟΙ (ΟΙ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ), 3 × (160 × 37 εκ.).

λοῦμα, τό, ὕδωρ ῥυαξί, Ἑλλην. Ἐπιγράμ. 963. 6.
 λοῦμαι, Ἄττ. ἀντι λοῦομαι.
 λούσις, ἡ, (λούω) τὸ λούεσθαι, « λούσιμον », Γλωσσ.
 λούσις, ου, ὁ, ὁ ἀγκυλῶν ἢ συνηθίζων νά λούηται, ἐπὶ τινων πτηνῶν,
 ἀντίθ. τῷ κονιστικοί, Ἄριστ. π. τὰ Ζ. Ἰστ. 9. 49B, 10.
 λουτήρ, ἦρος, ὁ, ἀγγεῖον μέγα πρὸς λούσιν, λουτρόν, Συλλ. Ἐπιγρ. 2820A.
 10, παρ' Ἀθην. 199G, 207F.
 λουτηριδίων, τό, ὑποκορ. τοῦ λουτήρ, Ἦρων ἐν Ἀρχ. Μιθ. 190.
 λουτήριον, τό, ὑποκορ. τοῦ λουτήρ, Ἀντιφάν. ἐν « Τραχυματίχ » 2· λουτήριον
 μέγιστα Αἰσχύλ. Ἀποσπ. 332. Π. εἶδος ποτηρίου, Ἐπιγρ. ἐν « Μνηματίω » 1.
 λουτιάω, ἐφρετικόν, ἐπιθυμῶ νά λουσθῶ, κἀγὼ τράπαλαι λουτιῶ Λουκ. Λεξιφ. 2.
 λουτρῶν, ὄνος, - λουτρῶν, Θεογνώστου Κανόν. σ. 28, 28.
 λουτρικός, ἡ, ὄν, ἀνήκων ἢ ἀρμόζων εἰς λουτρόν, Ἠσύχ. ἐν λέξ. ξυτρολιήκωθον.
 λούτριον, τό, ὕδωρ χρησιμεῦσαν εἰς λούσιν, ἀπόλουμα, ἀπόλουτρον, Ἄρι-
 στοφ. Ἰππ. 1401, Ἀποσπ. 290, Λουκ. Λεξιφ. 4.
 λουτρίς, ἰδος, ἡ, γυνή ἧς ἔργον ἦν νά πλύνῃ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνῶν, Ἄρι-
 στοφ. Ἀποσπ. 612. Π. ὡα λ., « τὸ περὶ τοῖς αἰδαίοις (περίζωμα) οὐ μόνον γυ-
 ναικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνδρῶν, ὅποτε σὺν ταῖς γυναιξὶ λούοντο » (Πολυδ. Ζ', 66),
 Θεόπομπ. Κωμ. ἐν « Παισί » 2.
 λουτρο-δαίκτης, ὄν, ὁ φρονεθεὶς ἐν τῷ λουτρῷ, λουτροδαίκτης δ' ὄλετ' Ἀ-
 χαῖων πολέμαχος ἀνίψ' Αἰσχύλ. Νο. 1071, 1072.
 λουτρο-κάμινος, ἡ, κάμινος λουτροῦ, Μ. Φιλῆς τ. Β', σ. 302, ἐκδ. Μιλ.
 λουτρόν, τό, παρ' Ὀμ. ἀείποτε λουτρον, ἀλλὰ συνηρ. τύπος ἐν Ὀμ. Ἰγν.
 εἰς Δῆμ. 50, Ἠσ. Ἔργ. κ. Ἠμ. 751· Δωρ. λουτρον Ἠσύχ. (λούω) — λουτρόν
 ὡς καὶ νῦν, καὶ τὸ μέρος ἐνθα λούεται τις, Ὀμ., ἀείποτε ἐν τῷ πληθ., θεομῆ
 λουτροῦ Ἰλ. Ξ. 6, κ. ἀλλ. Ἄττ. θεομῆ λουτροῦ, Ξενοί, λέγοιτ' ἂν εἴ τι δεῖ
 πάρεστι γὰρ ὁποιάπερ δόμοισι, τοῖσδ' ἐπεικότα, καὶ θεομῆ λουτροῦ, καὶ πό-
 νων θελκτικῆ ἀστρομῆ... Αἰσχύλ. Νο. 670, Σοφ. Τρ. 634, Κράτης ἐν « Θη-
 ρίοις » 2, κτλ. θεομῆ Νυμφῶν λουτροῦ Πινδ. Π. 12. 27· κλισόμενα καὶ
 λουτροῦ Ἠράκλειτα Ἄριστοφ. Νερ. 1051· ἀλλ' ὡσάυτως ἐπὶ ψυχρῶν λου-
 τρῶν, λουτροῦ Ὠκεανοῦ Ἰλ. Σ. 489, Ὀδ. Ε. 275· σίταισι καὶ λουτροῖσι
 Ἠρόδ. 6. 52· λουτροῖς χρῆσθαι Ξεν. Κύρ. 7. 5, 20, κτλ. — τὸ ἐνικ. πρῶτον
 παρ' Ἠσ. Ἔργ. κ. Ἠμ. 751· τραπέσθαι πρὸς τὸ λ. Πλάτ. Φαίδων 115A.

ἀλλ' ἀείποτε σπάν., ἴδε κατωτ. 2) ὕδωρ πρὸς λούσιν, ὕδατων ἐνεργεῖν
 λουτροῦ Σοφ. Ο. Κ. 1599· ἐν λουτροῦ, ἐνθ' λούεται τις, Ξεν. Οἰκ. 5. 9· λού-
 σάι τινα λουτρον λούσαντες ἀγνὸν λουτρον Σοφ. Ἄντ. 1201, Ἄριστοφ.
 Λυσ. 469· λουτρον παρέχειν αὐτόθι 378· λούσθαι λουτρον Αἰσχύλ. Ἀπο-
 σπάσμ. 332· λουτρον ἐστιν, οὐ ποτόν Ἀλεξ. ἐν « Αἰσώπω » 1 11. Π. πα-
 ρὰ ποιηταῖς, = σπονδαὶ ἢ χοαί, προσφερόμεναι εἰς τοὺς νεκρούς, Σοφ. Ἠλ.
 84, 434, Εὐρ. Φοίν. 1667, πρβλ. Ἠσύχ. ἐν λέξ. χθόνα λ. Π. παρ' Ἐκκλ.
 βάπτισμα, Ἰουστίνου Ἀπολ. 1, 61, 62, 66, Κλήμ. Ἀλ. 1, 208C, κλ.

λουτρο-ποιός, ὁ, ὑπερέτης λουτροῦ, ὄνομα κωμωδίας τοῦ Ἀναξίλα, Πολυδ.
 Ζ', 167.

λουτροφορέω, φέρω ὕδωρ πρὸς λούσιν νεονύμφων, Ἄρπ.

λουτρο-φόρος, ὄν, ὁ φέρων ὕδωρ πρὸς λούσιν (λουτρον). — παῖς, παρθένος
 λ., ἐν Ἀθηναῖς, παῖς ἄρρη ἐγγύτατα συγγενῆς τοῦ γαμβροῦ, φέρων εἰς αὐτὸν
 ὕδωρ ἐκ τῆς κρήνης Καλλιρρόης κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου αὐτοῦ, πρβλ.
 Ἄρπ. ἐν λέξ., Πικου. 2. 10, 4, Πολυδ. Γ', 43· ἐντεῦθεν λουτροφόρος χλιδῆς,
 Εὐρ. Φοίν. 341. 2) ὡς οὐσιαστ., λουτροφόρος, ἡ, ἡ μέλαινα ὑδρία ἢ τιθεμένη
 ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν ἀγάμων, Δημ. 1086. 15., 1089, 23· « τῶν δ' ἀγάμων λου-
 τροφόρος τῷ μνήματι ἐφίστατο, κέρη ἀγγεῖον ἔχουσα ὑδροφόρον » Πολυδ. Η',
 66, πρβλ. Ἀνθ Π. 9. 272· καλομένη καὶ λιβύς, Ἠσύχ. Ἰδε Λεξικ. Ἀρχαιο-
 τήτων ἐν λέξ. βαλανεῖον.

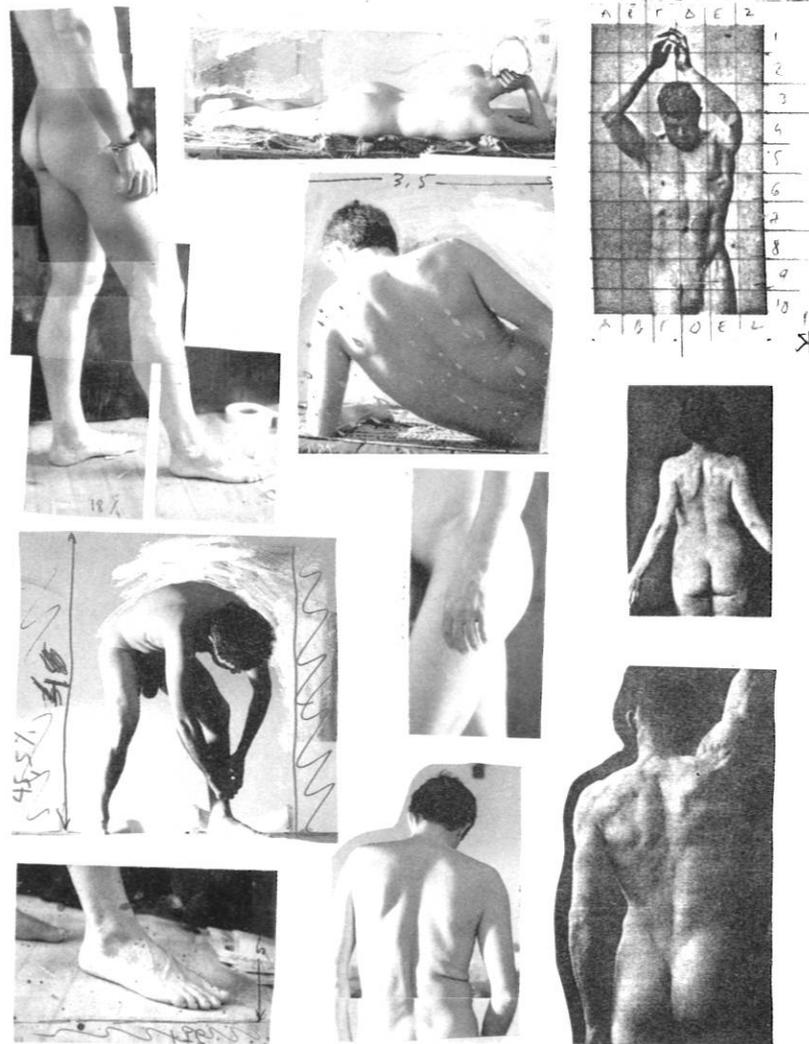
λουτροζοεῶ, ἐγγέω ὕδωρ εἰς τὸν λουτήρα, Ἀνθ. Π. 9. 627.

λουτρο-χόος, ὄν, παρ' Ὀμ. ἀείποτε λουτρο, Δωρ. λουτρο. Καλλ. εἰς Λουτρο.
 Παλλ. 1, 15· (χέω) — ὁ ἐγγέων ὕδωρ εἰς τὸν λουτήρα, ὁ δοῦλος ὁ ἔχων τοῦτο
 τὸ ἔργον, Ὀδ. Υ' 297, πρβλ. Ξεν. Κύρ. 8, 8, 20· λ. τρίπους, λέβης ἔχων τρεῖς
 πόδας, ἐν ᾧ ἐθερμάνετο τὸ πρὸς λούσιν ὕδωρ, Ἰλ. Σ. 346, Ὀδ. Θ. 435.

λουτρῶν, ὄνος, ὁ, (λουτρον) ἴδιον δωμάτιον πρὸς λούσιν ἢ οἰκοδόμημα ἐν
 ᾧ ὑπῆρχον λουτήρες πρὸς λούσιν, Αἰσχύλ. Εὐμ. 461, Ξεν. Ἀθην. 2, 10.

λούω, συνηρ. ἐν τοῦ ἀρχαίου λούω, ἐξ οὗ ἐτι ἔχομεν χρόνους τινὰς παρ'
 Ὀμ., δηλ. παρκατ. λούω Ὀδ. Δ. 252· ἀρ. ἀπαρ. λούσσαι Τ. 320· μετοχ. λούε-
 σαι Ἰλ. Ψ. 282 — μέσ. μέλλ. λούεσσομαι Ὀδ. Ζ. 221· γ' ἐν. ἀρ. λούεσσαι αὐ-
 τόθι 227· λουεσάμενος Ἰλ. Κ. 577. κτλ. ὡσάυτως Ἐπικ. παρκατ. ἐλούω Ὀμ.
 Ἰγν. εἰς Δῆμ. 290. Μεσομηρικὸν σχηματισμοί: ἀπαρ. λούειν Πλάτ. Φαίδρ.
 115A: μέλλ. λούσω Καλλ. εἰς Δῆλ. 95, Δωρ. λουεῶ Θεόκρ. 5. 146· ἀρ. ἐλου-

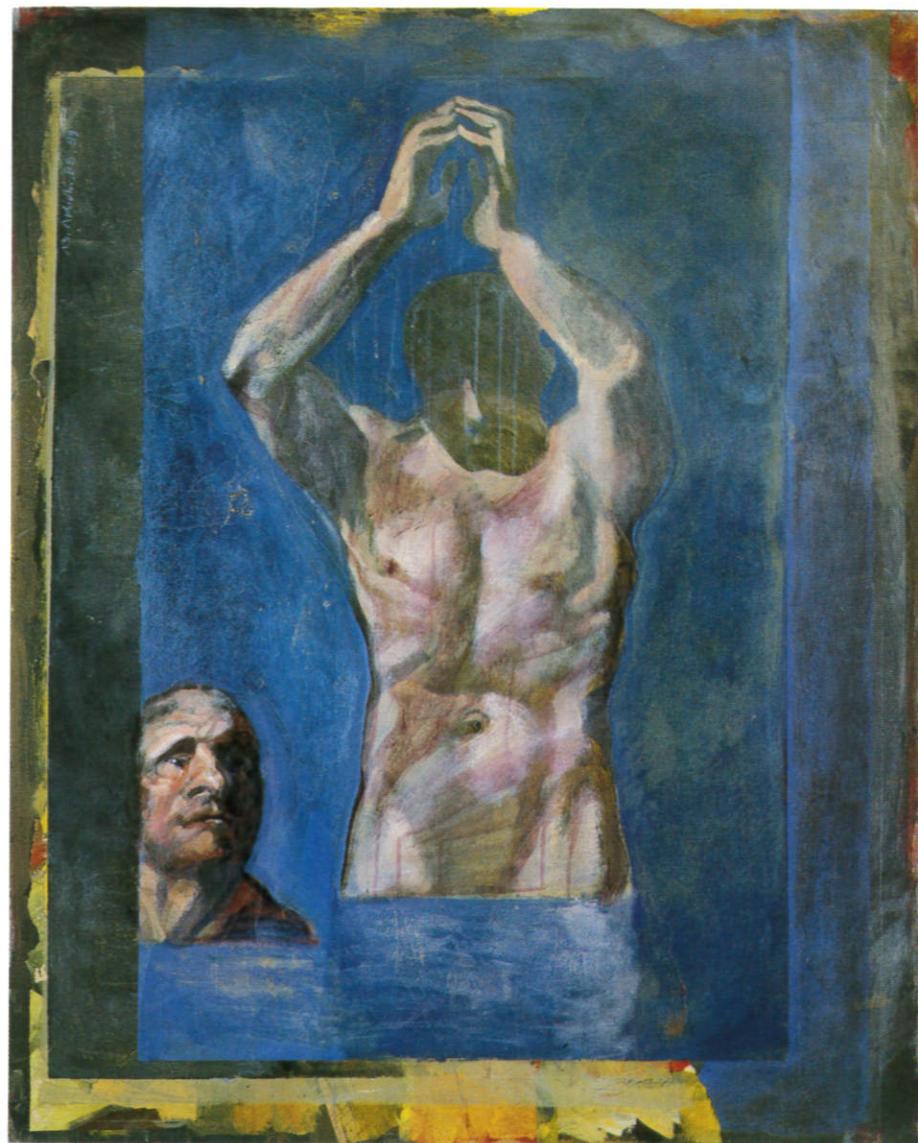
σα Τραγ. καὶ Ἀριστοφ. (Ἐπικ. λούσα Ἰλ. Π 679, κτλ.) — Μέσ. καὶ Παθ., ἀπαρ. λούεσθαι Ἰλ. Ζ. 508: μέλλ. λούσομαι Ἀριστοφ., Πλάτ.: ἄβρ. ἐλουσάμην ὁ αὐτ., Ἐπικ. λούσαντο Ἰλ. Κ. 576 — Παθ., ἄβρ. ἐλουθην Ἰππ., κτλ., ἴδε Λοβ. Αἴ. σ. 324, μεταγεν. ἐλουσθην Λυκόφρ. 446: πρkm. λέλουμαι, γ' ἐνικ. λέλουται Ἀριστοφ. Εἰρ. 868: μεταγ. λέλουμένος Ὀμ., κτλ.: (παρὰ τοῖς μεταγ. λέλουσμαι). — Ὁ ἀρχαῖος τύπος τοῦ ἐνεστώτος ἦτο λῶω, ἐξ οὗ γ' ἐνικ. λῶει Σκόλ. παρ' Ἀθην. 695F, καὶ ἐν συνθέσει καταλόει Ἀριστοφ. Νεφ. 838: γ' ἐνικ. παρκατ. λῶε Ὀδ. Κ. 361, γ' πληθ. λῶον Ὀμ. Ὑμ. εἰς Ἀπόλλ. 120: ἀπαρ. λῶεσθαι Ἡσ. Ἐρ. κ. Ἡμ. 747: — εἰς τὸν τύπον λῶω ἀνήχουσαν ὡσαύτως οἱ ἐπόμενοι συνηρ. τύποι, γ' ἐνικ. παρκατ. ἀπ-έλου Ἀριστοφ. Σφ. 118, ἐλουμέν ὁ αὐτ. ἐν Πλ.— 657: μεταγ. ἀπολουντος Πλάτ. Κρατ. 406A: παρ. ἐνεστ. λούται, Σίμων. περὶ Γυναικ. 63, Ξεν. Κύρ. 1. 3, 11: λούνται, λούντο, ἐλουτο, Ἡρόδ. 1. 198., 4. 75., 3. 124., 125: ἐλούμην Μένανδρ. ἐν «Ὀργῆ» 1. 2: γ' πληθ. ἐλουντο Ξεν. Κύρ. 4. 5, 4, κτλ.: (Δωρ. λῶντο, λῶοντο Κελλ. Λουτρ. Παλλ. 72, 73): ἀπαρ. λούσθαι Ὀδ. Ζ 216, Ἀριστοφ. Νεφ. 1044, Πλάτ.: μεταγ. λούμενος Ἡρόδ. 3. 23, Ἀριστοφ. Πλ. 658, Ξεν. Ἑλλ. 7. 2, 22, Ἀπομνημον. 3. 13. 3: — οἱ ἀσυνκίρετοι τύποι ἐλουόμην, ἐλούου, ἐλούετο, λούομαι, λούεται, ἐλουόμεθα, ἐλουόντο, λούεσθαι ἀποδοκιμάζονται ὡς ἀδόκιμοι ὑπὸ τοῦ Φρυνίχου (188), ἀν καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς συχνάκις εἰσέγγαγον αὐτοὺς εἰς ἀρχαιότερους συγγραφεῖς, ὡς Λουσ. 92. 29 Ξεν., κτλ.: ἴδε Λοβ. ἐν τόπῳ: — ὁ Ἡσύχ. μνημονεύει ἰδιόρρυθμόν τινα τύπον προστακτ. λού καὶ ἐρμηνεύει διὰ τοῦ λούσαι: ἀν ὁ τύπος εἶναι γνήσιος, προῆλθε κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ λῶε, ἢ δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς τὸ παῦ ἀντὶ παῦε. Ἐκ τῆς ἸΑΟΦ, ἥτις φαίνεται ἐν ταῖς λ. λού-ω (ὁ ἐ. λῶ-ω). λῶ-ετρον (δηλ. λῶ-ετρον) λου-τρόν, πρβλ. Λατ. λάνο lau-tus: — ἐκ τοῦ ἐκτεταμένου τύπου ἸΑΥ παράγονται αἱ λ. λῶ-μα (τὸ διὰ τῆς λούσεως ἀποβιλλόμενον), λῶ-θρον, λῶ-μη, λῶ-μαίνομαι: Λατ. lu-o (ἐν ταῖς al-luo, di-luo, pol-luo), di-lu-vium, col-lu-vies, pol-lub-rum, lu-strum). Πλύνω: κυρίως λούω τὸ σῶμα, ὡς καὶ νῦν, (νίջω κεῖται ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, πλύνω ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων), τὸν δ' Ἡβη λούσεν Ἰλ. Ε. 905: ὁμοίαι λούσαν καὶ χοῖσαν ἐλαίῳ Ὀδ. Δ. 49, πρβλ. Η. 296: λούσατε δ' ἐν ποταμῶ Z 210, πρβλ. 216: τίς ἂν σφε λούσειεν; Αἰσχύλ. Θήβ. 739 λούσαι τὸν νεκρὸν Ἡρόδ. 2. 86, πρβλ. Εὐρ. Τρω. 1152, Σοφ. Ἄντ. 901: — ὡσαύτως λῶ' ἐκ τρίποδος μεγάλου, με' ἔλουσε [δι' ὕδατος] ἐκ μεγάλου λέβητος [λαμβανομένου], Ὀδ. Κ. 361, πρβλ. τὴν παθ.

χρῆσιν, κατωτ. — μετὰ συστοίχ. αἰτ., λουτρὸν λουσαί τινα, ἴδε λουτρὸν I. 2. — περὶ τοῦ Ἰλ. Ξ. 7., Σ. 345, ἴδε ἐν λ. ἀπολούω — λούω τινά ἀπὸ τῶν πληγῶν· Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἄπαντες παραχοῆμα, ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον [αὐτοῦ] παρέθηκεν τροπέζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκὸς τῷ Θεῷ. Πράξ. Ἀποστ. ις', 33-34. 2) ἐν Βαβρ. 72. 8 ἔχομεν πρόσωπα δ' αὐτῶν ἐξέλουε καὶ κνήμας, ὅπου παρὰ δοκίμους θὰ προσεδοκῶμεν, ἐξ-ἐνίξε. II. Μέσ. καὶ παθ. λούομαι, λούσθαι ποταμοῖο ὄρησιν Ὀδ. Ζ. 216· ἀλλ' ὡσαύτως μετὰ γεν., λελουμένος Ὁκεανοῖο (ἐπὶ ἀστέρος μόλις ἐπιτείλαντος), προσφάτως λουσθεὶς ἐν τῷ Ὁκεανῷ, Ἰλ. Ε. 6· οὕτω, λούεσθαι ποταμοῖο, λούεσθαι ἐντὸς ὕδατος τοῦ ποταμοῦ (ἴδε ἀνωτ.), Ζ. 508· οὕτω, ἀπὸ κρήνης λούμενος Ἡρόδ. 3. 23 (πρβλ. νίζω ἐν τέλ.) — ἀπολ., λούσαντο Ὀδ. Δ. 48, πρβλ. Ἡρόδ. 5. 20, κτλ.· λελουμένος, πρὸ μικροῦ λουσθεὶς, μετὰ τὸ λουτρὸν, ὁ αὐτ. ἐν 1. 126, Ἀριστοφ. Λυσ. 1966· ἐς βαλανεῖον ἦλθε λουσόμενος (οὕτως ὁ Ὀράτ. *ire lanatium*) ὁ αὐτ. ἐν Νεφ. 837· ἐν βαλανεῖῳ λελουμένος (Πλάτ. Πολ. 495E· ἐν πληθῶ Ἀριστ. π. τὰ Ζ. Ἰστ. 8, 6, 4· λούεσθαι ἐς λουτροῶνας Ἀθήν. 438E· — μεταφ. αἵματι λούσασθαι Σιμων. 145, πρβλ. Καλλ. εἰς Δῆλ. 95· λελουμένος τῷ φόνῳ, βουτημένος εἰς τὰ αἵματτα, Λουκ. Ἐταιρ. Διάλ. 13. 3. 2) ἐπὶ καθαρῶς παθ. σημασίας, λούσθαι ὑπὸ τοῦ Διός, δηλ. τῆς βροχῆς, Ἡρόδ. 3. 124. 125. 3) ἐπὶ αὐστηρῶς μέσ. σημασίας, μετ' αἰτ., λούεσθαι χροῖα Ἡσ. Ἔργ. κ. Ἡμ. 520, Θ. 5· λούσθαι ὕδατι τὸ σῶμα Ἡρόδ. 4. 75.

Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμῶδι καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων . . . (Ἰωάν. θ' 6-8).

. . . Ὑπῆρχε ἀκόμα στὸ καβαλέτο ἓνας μεγάλος πίνακας μὲ γυναῖκες γυμνές, λουόμενες, σὲ φάση ἡμιτελή. Τὸ σχέδιό μου φάνηκε δύσμορφο. Ρώτησα τὸν Cézanne γιατί δὲν χρησιμοποιοῦ μοντέλα γιὰ τὰ γυμνά του. Μοῦ ἀπάντησε πὼς στὴν ἡλικία του θὰ ἔπρεπε κανεὶς ν' ἀποφεύγει νὰ γδύνει μιὰ γυναῖκα γιὰ νὰ τὴ ζωγραφίσει, ὅτι στὴν ἀνάγκη θὰ τοῦ ἔταν ἐπιτρεπτό ν' ἀναζητήσει μιὰ πενηντάρα ἀλλὰ ὅτι εἶναι σχεδὸν βέβαιον πὼς στὸ Αἶχ δὲν θὰ τὴν ἐβρίσκει. Ἐβγαλε καὶ μοῦ ἔδειξε σχέδια πού ἔχε κάνει ἀπὸ μοντέλο στὰ νιάτα του. Χρησιμοποιοῦ πάντα αὐτὰ τὰ σχέδια, αὐτὸ βέβαιον δὲν εἶναι ἀρκετό, ἀλλὰ στὴν ἡλικία μου ἔτσι πρέπει. Κατάλαβα πὼς ἦταν σκλάβος μιᾶς ἀρχαίας εὐπρέπειας καὶ πὼς

ΛΟΥΟΜΕΝΟΙ (ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΣ), 130 × 105 ἐκ.

αυτή του ή σκληριδιά είχε δύο αιτίες. Πρώτον ότι ο ίδιος δεν εμπιστευόταν τόν εκυτό του με τις γυναίκες και δεύτερον ότι πίστευε με θρησκευτική προσήλωση πως τέτοια πράγματα δεν μπορούν να γίνουν σε μια μικρή επαρχιακή πόλη δίχως να προκαλέσουν σκάνδαλο... (Emile Bernard, *Souvenirs sur Paul Cézanne*).

... Στο καβαλέτο βρισκόταν μια νεκρή φύση μόλις άρχιμισμένη και τὸ κεφαλιώδες έργο τῶν γηρατειῶν του «Οἱ Λουόμενες». Μιλήσαμε γιὰ τὴ ζωγραφικὴ τοῦ γυμνοῦ. Ὁ Cézanne παραπονέθηκε τότε γιὰ τὴν επαρχιακὴ στενομυαλιὰ πού τοῦ στεροῦσε τὴ δυνατότητα νὰ ᾄχει ἕνα γυναικεῖο μοντέλο. «Ένας γερο-ανάπηρος ἔχει ποζάρει γιὰ ὅλες αὐτὲς τὲς γυναικεῖες φιγούρες», εἶπε. (Karl Ernst Osthaus, *Une visite à Paul Cézanne*, 1906).

Μιὰ μέρα ὁ Cézanne ξεκίνησε ἀπ' τὸ σπίτι του κουβαλώντας τὸν μεγάλο του πίνακα, τοὺς «Λουόμενες», πού ἔναι σήμερα ἕνα ἀπὸ τὰ στολιδία τῆς συλλογῆς Barnes. «Δὲν ὑπάρχει φράγκο στὸ σπίτι», εἶπε στὸν Renoir πού συνάντησε στὲς σκάλες. «Θὰ προσπαθήσω νὰ βρῶ ἕναν φιλότεχνο». Λίγο ἀργότερα ξανακυαντώνοντας τὸν Renoir τοῦ εἶπε: «Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος. Συνάντησα κάποιον στὸ δρόμο πού τοῦ ἔρεσαν οἱ "Λουόμενοι" μου». Ὁ «φιλότεχνος» τελικὰ ἦταν ὁ Cabaner (Γάλλος μουσικός). Εἶχε ἐκστασιασθεῖ με τὸν πίνακα καὶ ὁ ζωγράφος τοῦ τὸν χάρισε. (A. Vollard, *Ἀναμνήσεις ἐνὸς ἐμπόρου πινάκων*).

Νίκαια, 10 Νοεμβρίου 1936. Ἐμπιστεύθηκα γθὲς στὸν ἀπεσταλμένο σας τὲς «Λουόμενες» τοῦ Cézanne.

Εἶδα νὰ περιτυλίγουν τὸν πίνακα με φροντίδα καὶ πρέπει τὸ ἴδιο βράδυ νὰ ἔφυγε γιὰ τὸ Petit Palais.

Ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς πῶ πὼς αὐτὸς ὁ πίνακας ἔχει ἐξαιρετικὰ σημαντικὴ θέση στὸ ἔργο τοῦ Cézanne γιατί εἶναι ἡ πολὺ πυκνὴ καὶ ὀλοκληρωμένη πραγματοποίηση μιᾶς σύνθεσης πού τὴ μελέτησε ἐπίμονα σὲ διάφορους πίνακες, πού, ἂν καὶ βρίσκονται, σὲ σημαντικὲς συλλογές, δὲν εἶναι παρὰ μελέτες πού κατέληξαν σὲ τοῦτο δῶ τὸ ἔργο.

Τριάντα ἐπτὰ χρόνια ἔχω στὴν κατοχὴ μου αὐτὸν τὸν πίνακα καὶ τὸν γνωρίζω ἄρκετὰ καλά, ἂν καὶ ἐλπίζω ὄχι ἀπόλυτα. Με στήριξε ἠθικὰ στὲς κρίσιμες στιγμὲς τῆς περιπέτειάς μου στὴν τέχνη. Ἄντλησα ἀπ' αὐτὸν τὴν πίστη μου καὶ τὴν ἐμμονή μου. Γιὰ τοῦτο ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ τοῦ δώσετε

τὴ θέση πού τοῦ πρέπει, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ «δοθεῖ» με τὴ σειρά του με ὅλες του τὲς δυνατότητες. Χρειάζεται γι' αὐτὸ φῶς καὶ ἀπόσταση. Εἶναι πλούσιο σὲ χρῶμα καὶ τεχνικὴ δεινότητα καὶ ἀπὸ ἀπόσταση ἀναδεικνύονται ἡ δυναμικὴ ὁρμὴ τῶν γραμμῶν του καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ λιτότητα τῶν ἀναλογιῶν του. Γνωρίζω ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ σᾶς τὰ πῶ αὐτὰ ἀλλὰ θεωρῶ καθήκον μου νὰ τὸ κάνω. Δεχτεῖτε τα σὰν τὴ δικαιολογημένη ἔκφραση τοῦ θαυμασμοῦ μου γι' αὐτὸ τὸ ἔργο πού ἄλλωστε δὲν σταμάτησε νὰ μεγαλώνει ἀπὸ τότε πού βρέσκειται στὴν κατοχὴ μου. Ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴ φροντίδα πού θὰ τοῦ δώσετε δεδομένου ὅτι σᾶς τὸ παραδίδω με ὅλη μου τὴν ἐμπιστοσύνη... (H. Matisse, *γραμμάτιον στὸν R. Escholier*).

... Ὁ Γικανόπουλος ἔφθασεν ἐν' ἀμάξει ὑπὸ ραγδαίαν βροχὴν. Παρὰ τι μικρὸν φυλακτεῖον ἐκεῖ ἐκάθισεν, ἔφαγεν, ἔπιε μπόρκα καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν ἀμάξαν νὰ ἀποζεύξῃ ἕνα ἄλλογο. Ἐκεῖνος ἐδίστασε κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἐνέδωκε τέλος, ὅταν ὁ Γικανόπουλος ἀφῆκε σημείωσιν βεβαιούσαν ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν ἐγγλημα. Ἡ σημείωσις αὐτὴ εὐρέθη με τὸν χαρτοφύλακά του, τὸ ἀδιάβροχον, τὸ καπέλλο του καὶ τὸ καλαθάκι τοῦ φαγητοῦ εἰς τὸ φυλακτεῖον. Μετὰ τοῦτο ἔππευσε, στεφανωμένος με ἀγριολούλουδα, καὶ ἀφοῦ ἀνήρησεν ἐπάνω ἕνα κομψὸν σάκκον πλήρη βαρῶν καὶ ἐπλύθη με ἀρώματα, ὤρμησε πρὸς τὰ μινόμενα κύματα καὶ τὴν ἀνοιξιάντικην μπόρκα με ἀπερίγραπτον τραγικὴν ὁρμὴν. Ὅταν ἔφθασε, καβάλλα εἰς τὸ ἄλλογο πού ἐκολυμβοῦσεν, εἰς τὰ βαθειά, τότε ἐπυροβόλησε κατὰ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἐχάθη, ἐνῶ τὸ ἄλλογο, ἀγριεμένο καὶ ρουθουνίζον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀκτὴν... (Ἐφημερὶς *Ἑστία*, 12 Ἀπριλίου 1910).

... Στὸ διάστημα πού ἴμασσε μαζί στὸ Βερολίνο συμφώνησα με τὸν Heckerl καὶ τὸν Kirchner ὅτι θὰ πηγάναμε νὰ δουλέψουμε κι οἱ τρεῖς στὲς λίμνες τοῦ Moritzbourg κοντὰ στὴ Δρέσδη. Γνωρίζαμε τὸ τοπίο ἀπὸ παλιὰ καὶ ξέραμε πὼς ἐκεῖ ὑπῆρχε ἡ δυνατότητα νὰ ζωγραφίσουμε γυμνὰ στὴ φύση δίχως νὰ μᾶς ἐνοχλήσει κανεὶς. Ἐπρεπε νὰ βροῦμε δυο-τρια ἄτομα πού νὰ μὴν εἶναι ἐπαγγελματικὰ μοντέλα γιὰ νὰ ἴμασσε σίγουροι πὼς οἱ κινήσεις τους θὰ ἦταν ἐλεύθερες ἀπὸ κάθε κεντημένη συνήθεια στὸ ἀτελιέ. Θυμήθηκα τὸν παλιό μου φίλο, τὸ θυρωρὸ τῆς Ἀκαδημίας... Μᾶς ἔστειλε στὴ χῆρα ἐνὸς ζωγράφου καὶ στὲς δύο τους κόρες... Εἶχαμε τύχη καὶ με τὸν καιρό, οὔτε μιὰ μέρα βροχῆς... Ξεκινούσαμε νὰ ζωγραφίσουμε νωρίς τὸ πρωὶ βαρυφορτωμένοι με τὰ

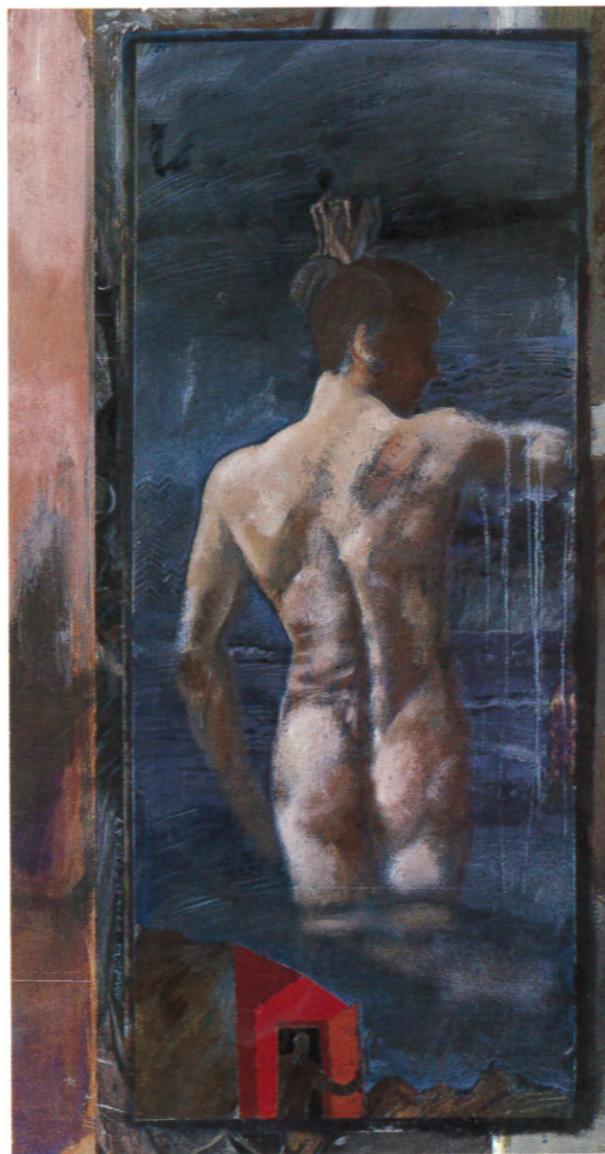
ύλικά μας . . . Ζούσαμε σὲ μιὰ τέλεια ἀρμονία, δουλεύαμε καὶ κολυμπούσαμε.
"Ἄν γιὰ ἐναλλαγή μᾶς χρειαζόταν ἓνα ἀνδρικό μοντέλο, ἓνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἑ-
παίρνε ἀμέσως τὴν πόζα. (1910/Max Pechstein / *Journal de l'Expression-
isme*, Wolf-Dieter Dube, Skira).

. . . ἔκυψα μὲ ἄκραν προφύλαξιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἄντρου, καλυπτόμενος ὀ-
πισθεν ἑνὸς σχοίνου καὶ σκεπτόμενος ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου, καὶ εἶδα
πράγματι ὅτι ἡ Μοσχούλα εἶχε πέσει ἀρτίως εἰς τὸ κύμα γυμνή, κ' ἔλουετο . . .

Τὴν ἀνεγνώρισα πάραυτα εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης τὸ μελιχρόν, τὸ περιαρ-
γυροῦν ὄλην τὴν ἄπειρον ὀθόνην τοῦ γαληνιῶντος πελάγους, καὶ κάμνον νὰ χο-
ρεῦουν φωσφορίζοντα τὰ κύματα. Εἶχε βυθισθῆ ἄπαξ καθὼς ἐρρίφθη εἰς τὴν
θάλασσαν, εἶχε βρέξει τὴν κόμην τῆς, ἀπὸ τοὺς βοστρύχους τῆς ὁποίας ὡς ποτα-
μὸς ἀπὸ μαργαρίτας ἔρρεε τὸ νερόν, καὶ εἶχεν ἀναδύσει· ἔβλεπε κατὰ τύχην
πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἤμην ἐγὼ, κ' ἐκινεῖτο ἐδῶ κ' ἐκεῖ προσπαίζουσα καὶ πλέ-
ουσα. [. . .] Εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ὡς πέντε ὀργυῖας ἀπὸ τὸ ἄντρον, καὶ ἔπλεε, κ'
ἔβλεπε τώρα πρὸς ἀνατολάς, στρέφουσα τὰ νῶτα πρὸς τὸ μέρος μου. "Ἐβλεπα
τὴν ἀμαυρὰν καὶ ὕμως χρυσίζουσαν ἀμυδρῶς κόμην τῆς, τὸν τράχηλόν τῆς τὸν
εὐγραμμον, τὰς λευκάς ὡς γάλα ὠμοπλάτας, τοὺς βραχίονας τοὺς τορνευτοὺς,
ὅλα συγγεόμενα, μελιχρὰ καὶ ὄνειρώδη εἰς τὸ φέγγος τῆς σελήνης. Διέβλεπα
τὴν ὀσφύν τῆς τὴν εὐλύγιστον, τὰ ἰσχία τῆς, τὰς κνήμας, τοὺς πόδας τῆς, με-
ταξὺ σκιᾶς καὶ φωτός, βαπτιζόμενα εἰς τὸ κύμα. Ἐμάντευα τὸ στέρνον τῆς,
τοὺς κόλπους τῆς, γλαφυρούς, προέχοντας, δεχομένους ὅλας τῆς αὔρας τὰς
ριπὰς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ θεῖον ἄρωμα. (Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη, "Ὀνει-
ρο στὸ κύμα).

Ἐσὺ τί γύρευες! Τραυλὴ στὴν ὄψη. / Μόλις πού εἶχες σηκωθεῖ / ἀφήνοντας
τὰ σεντόνια νὰ παγώσουν / καὶ τὰ ἐκδικητικὰ λουτρά. / Στάλες κυλοῦσαν
στοὺς ὤμους σου / στὴν κοιλιά σου / τὰ πόδια σου κατὰσκακα στὸ χῶμα /
στὸ θερισμένο χόρτο. (Σεφέρης, Ἐπὶ σκηνῆς, Γ')

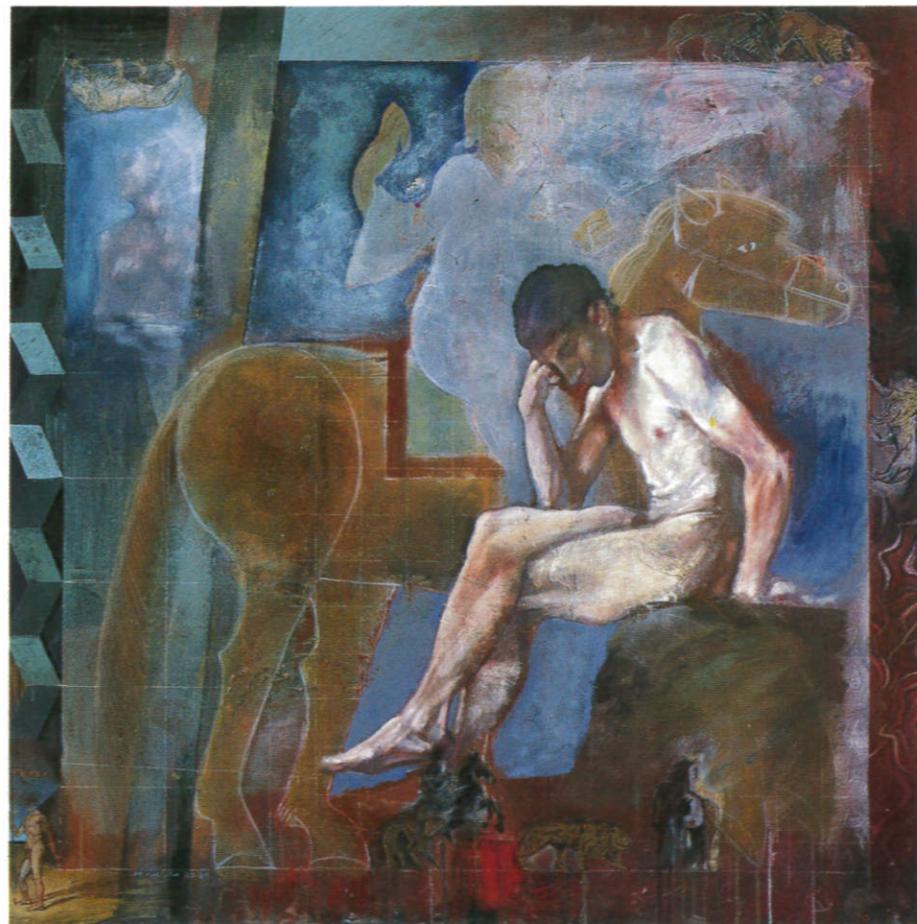
Τὸ Εἶδωλο στὰ αἰνιγματικά λουτρά, Ἡ ἔλεση τοῦ κύκνου, Ὁ μοναχικὸς
κολυμβητής, Κάτω ἀπὸ τὴ μυστηριώδη καμπίνα, Ἡ ἀνεξήγητη συνάθροιση.
Τίτλοι ἀπὸ τὴ σειρά λιθογραφιῶν τοῦ De Chirico Αἰνιγματικά λουτρά.

ΛΟΥΟΜΕΝΟΣ (ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ Π.Γ.), 125 × 70 ἐκ.

ΛΟΥΟΜΕΝΟΙ, 100 × 170 εκ.

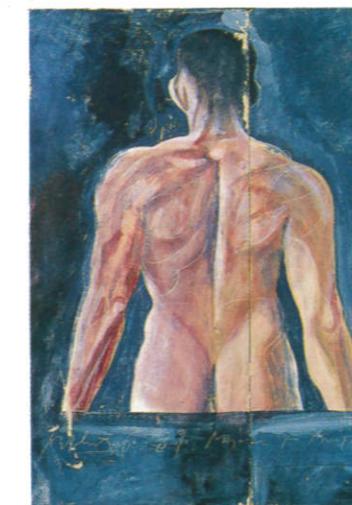

ΛΟΥΟΜΕΝΟΣ, Ο ΚΑΘΕΥΔΩΝ, 160 × 160 έμ.

ΚΑΤΑΤΟΜΗ ΛΟΥΟΜΕΝΟΥ Α', 60 × 34,5 έξ.
ΚΑΤΑΤΟΜΗ ΛΟΥΟΜΕΝΟΥ Β', 60 × 34,5 έξ.

ΛΟΥΟΜΕΝΟΣ (ΣΧΕΔΙΟ), 100 × 70 έξ.
ΛΟΥΟΜΕΝΟΣ, 100 × 70 έξ.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΛΕΚΟΥ ΛΕΒΙΔΗ «ΛΟΥΓΟ ΜΕΝΟΙ (ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ 1986-1990)» ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΘΕΤΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΖΟΥΜΑΔΑ ΚΗ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ. ΟΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗ ΜΠΟΥΚΑΛΑ. ΤΑ ΕΡΓΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΑΜΒΙΣΚΟ. ΟΙ ΑΠΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ Δ. ΠΛΕΣΣΑ-Α. ΜΠΑΣΤΑ-Π. ΚΩΣΤΟΓΛΟΥ ΚΑΙ Η ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΕΓΙΝΕ ΣΤΟ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟ Δ. ΚΑΣΤΟΡΗ-Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΣΕ ΧΑΡΤΙ VELVET 170 ΓΡΑΜΜ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ. Η ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΕΓΙΝΕ ΤΟ ΜΑΡΤΙΟ 1990 ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΑΛΟΥΜΠΗ ΣΕ 1.500 ΑΝΤΙΤΥΠΑ, ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΑΓΡΑ». ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΕ Ο ΑΛΕΚΟΣ ΛΕΒΙΔΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀριθμὸς ἔκδοσης

165